

הבשר⁽⁵⁸⁾.

תנן התם: הקפה [הקריש] את הדם ואכלו, או שהמחה המיס את החלב [שבטבעו הוא קרוש], וגמעו — חייב כרת משום אכילת דם וחלב.

והוינן בה: **בשלמא לגבי הקפה את הדם**

ואכלו ניחא, כיון דאקפיה — אחשובי אחשביה. ולפיכך הוא חייב אף שאוכל את הדם שלא כדרך אכילתו⁽⁵⁹⁾.

אלא המחח את החלב וגמעו, תיקשי, למה הוא חייב? והרי "אכילה" בתיבא ביה בחלב, ["כי כל אוכל חלב ונכרתה"], והא — לאו אכילה היא, אלא שתיה! ?⁽⁶⁰⁾

עיי"ש.

58. **התוספות** במסכת נדה [ג א] כתבו, שישנם שני סוגי תבלין, יש תבלין הראוי לאכילה בפני עצמו, כשום ובצל, וכאן מדובר על תבלין שאינו ראוי לאכילה בפני עצמו. וכן כתב הר"ש במסכת עוקצין פ"ג מ"ה, ראה מה שכתבנו בספר "חברותא" למסכת עוקצין בהערות שם.

59. בפשטות דברי הגמרא צריכים ביאור, שהרי קושית הגמרא לגבי חלב היא ש"אכילה" כתיבא ביה, וקושיא זו לא יתכן להקשות לגבי דם מדוע הוא חייב על אכילה, דאדרבא, לגבי דם כתוב אכילה, ואם כן לגבי דם לא קשה כלל, ומדוע הוצרכה הגמרא להוסיף "אחשובי אחשביה"? ויתכן ליישב כפי שביארנו בפנים, שמלבד מהחיסרון שאכילה כתיבא ביה, יש חיסרון נוסף שאין זה כדרך אכילתו, וחיסרון זה קיים אף בחלב וחמץ ונבלה שהמחה אותם, אלא שלזה מועיל מה שאחשביה לאכילה זו, שאין את החיסרון של שלא כדרך, אלא רק את החיסרון שאכילה כתיבא ביה. וכעין זה כתב החתם סופר, אלא שכתב שהחיסרון השני אינו מחמת שאוכל שלא כדרך אכילתו, אלא מחמת שנשתנה שמו, שאין זה החפץ שאסרה תורה, ולזה מועיל אחשביה, עיי"ש.

הרמב"ן והרשב"א ביארו את קושית הגמרא "אכילה" כתיבא ביה, דכאשר המחח את החלב או את החמץ הרי הם השתנו מברייתם, ואיסור

שהשתנה מברייתו אינו חייב על אכילתו. וראה בהערה הבאה. ולפי זה קושיא זו קשה גם לגבי דם, דאמנם נאמר בו אכילה והוא אוכל את הדם, אך מכל מקום הדם נשתנה מברייתו, ולכן הוצרכה הגמרא לומר שאחשביה אחשביה. אך אם כן צריך ביאור מה תירצה הגמרא? ואם נאמר שאחשובי אחשביה מועיל להוריד את החיסרון של איסור שנשתנה, מדוע לא תירצו כך גם על חלב וחמץ? ותירץ האתוון דאורייתא [כלל ד אות ב], דדוקא איסור שנשתנה לגריעותא פקע ממנו האיסור, אך איסור שנשתנה למעליותא לא פקע ממנו האיסור, ולגבי דם כאשר הקפה אותו הרי הוא השתנה למעליותא, וזה הכונה אחשובי אחשביה, [ואין זה ככל אחשביה שבש"ס], מה שאין כן בחלב וחמץ ונבלה שכאשר המחח אותם הם נשתנו לגריעותא, ולכן מקשינן מדוע חייב עליהם הרי איסור שהשתנה פקע איסורו. וראה באתוון דאורייתא שם שביאר את דברי הגמרא באופן נוסף.

60. הקשו **התוספות**, הרי קיי"ל בכל מקום ש"שתיה בכלל אכילה", ואמנם נאמר בתורה "אכילה", אך זה כולל גם שתיה, ואם כן למה לי "נפש" לרבות את השותה? [המהרי"ץ חיות תירץ על קושייתם, שאם משום שתיה בכלל אכילה, הרי שיעור איסורו ברביעית, שהאיסור הוא שתיה ולא אכילה. אך לאחר שריבה הכתוב מנפש דהוי בכלל אכילה דקרא, הרי מעתה